

DE ROODKOPKLAUWIER
=====

E. Lam

Op 14 mei '82 was ik bezig om op de Zuiderheide te inventariseren. Het was redelijk goed weer, alleen zong er bijna niets. Op een afgebrand, zwart geblakerd stuk grond waren ongeveer 25 tot 30 Tapuiten aan het fourageren. Ook vlogen er 2 Paapjes rond. Kennelijk zijn er toch beesten die van deze grootschalige natuurvreemde beheersmaatregelen profiteren. Toen ik met m'n kijker struikjes inspecteerde om te kijken of er soms Roodborsttapuiten te bekennen waren, zag ik iets wits in een topje van een jeneverbes. Eerst dacht ik dat er een zakdoek in hing. Maar dichterbij gekomen zag ik dat het een vogel was, het was zelfs een klauwier! Dit was dus de Roodkopklauwier. Het was onmiskenbaar een Roodkopklauwier, voor de zekerheid keek ik nog even in de Bruun. Er bleek maar één tekening in te staan met een zwart-wit tekening en een rode kop. De Roodkopklauwier zat in een breed uitgegroeide jeneverbes die naast 't fietspad staat van St. Janskerkhof naar 't Bluk. Op de typische klauwierenmanier zat hij in het topje en vloog soms snel naar de grond om een kevertje o.i.d. te bemachtigen. Steeds vloog hij weer naar de zelfde plaats terug. Toen er een groep fietsers voorbij kwam vloog hij ca. 50 meter verder naar een vliegdenntje waar hetzelfde zich herhaalde. Helaas kon je nooit zien wat hij te pakken kreeg. Ik besloot om snel naar Jaap Mekel te lopen zodat hij het ook kon zien. Daar gingen Femke van den Haak en Paul van de Poel ook nog mee. Paul determineerde het als een vrouwtje Roodkopklauwier. Het was wel een zeer licht exemplaar. 's Middags gingen we er nog met een NJN excursie kijken. Jelle Harder was ook al aan 't zoeken, maar had "haar" nog niet gevonden. Hij ging dus maar weer naar huis. Hij was nog geen 3 minuten weg of we zagen iets wits vliegen bij de bosrand. "Het" vloog vanaf een boompje op de grond en weer terug naar 't boompje. Dit moest ze natuurlijk zijn! Jaap racede Jelle achterna. Na enige tijd kwamen ze beide uitgeput van 't fietsen aan. Helaas bleek het "witte" een witte parkiet te zijn, dus enigszins teleurgesteld kon hij weer gaan. "Ze" heeft er maar één dag gezeten.

Volgens de Avifauna van Nederland (1970) is het een onregelmatige broedvogel; onregelmatige gast. Afgezien van de broedgevallen, die voor 't merendeel in Zuid-Limburg plaatsvonden, werden sedert 1923 44 waarnemingen gepubliceerd. De vroegste datum was 1 april 1967 (Lienden Gld.) en de laatste 22 oktober 1934 (Velp). Volgens de Broedvogelatlas werden er in de periode 1923-1973 50 waarnemingen bekend en gedurende de vijfjarige atlasperiode maar acht. De Roodkopklauwier bereikt hier ongeveer zijn noordwestgrens. En zoals bij alle klauwieren zijn de populaties aan de grenzen zeer kwetsbaar en nemen gestadig in aantal af. Oorzaken zijn o.a. verminderd broedsucces door slechte weersomstandigheden, zeer intensief gebruik van insecticiden en het rooien van hoogstamboomgaarden waardoor broed- en fourageermogelijkheden verdwijnen. Volgens de Avifauna van Midden-Nederland is het een zeer zeldzame onregelmatige broedvogel; overigens dwaalgast. Tot 1929 hebben ze in Midden-Nederland gebroed. Verder zijn er nog 3 losse waarnemingen bekend. Daarvan is er één op 10 en 11 mei 1967 bij het Laarder Wasmeer gezien. Ook onze waarneming is vlakbij het Laarder Wasmeer gedaan, zelfs bijna op dezelfde dag van het jaar, alleen 15 jaar later. Kennelijk is deze heide met hier en daar wat spontane opslag een redelijk biotoop om een dagje uit te rusten van de trek.